

חשון תש"פ

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

אברהם והמלאכים

לפרשת וירא (על פי שיעור של הרב אמנון בזק)

1. בראשית י"ח א: "ואלה דברים סותרים הכתוב, אסור לשומעם אף כי להאמין בהם".
2. בראשית י"ח ב-ד: "ואין גלוי השכינה כאן וכאן לצוות להם מצוה או לדבור כלל, אלא גמול המצוה הנעשית כבר, ולהודיע כי רצה הא-להים את מעשיהם".
3. רש"י: "לבקר את החולה"
4. חזקוני: "שלא מצאנו בשום מקום לשון 'וירא' דלא כתיב בתריה [=אחריו] אמירה או דבור".
5. הרמב"ם במורה הנבוכים (חלק ב פרק מב) מתוך הרמב"ן בפירושו לפרשתנו: "שכל מקום שנזכר ראית מלאך או דבורו, שאין זה אלא במראה הנבואה או בחלום" (שם). לדבריו, היראות ה' אל אברהם היא כל מה שאירע אחר כך, ולפינו כלל ואחריו פרטו: "אמר הכתוב תחלה כי נראה אליו השם במראות הנבואה. ואיך היתה המראה הזאת? כי נשא עיניו במראה והנה שלושה אנשים נצבים עליו..."
6. בראשית י"ט, א: "ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער סדם"
7. רש"י בסיום פרק י"ח: "והשלישי שבא לבשר את שרה, כיון שעשה שליחותו נסתלק לו"
8. רשב"ם: "וירא אליו ה' – היאך? שבאו אליו שלשה אנשים שהיו מלאכים. שבהרבה מקומות כשנראה המלאך קורהו בלשון שכינה, כדכתיב 'כי שמי בקרבו' (שמות כ"ג, כא) – שלוחו כמותו. וכן: 'וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה' (שם ג', ב), וכתוב שם 'וירא ה' כי סר לראות' (שם, ד).
9. בראשית י"ח ט-י: "ויאמרו אליו איך שָׁרָה אֲשֶׁתְּךָ? (ט) ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשָׁרָה (י) ויאמר שוב אשוב אליו ויהנה בן לשָׁרָה אֲשֶׁתְּךָ..."

10. בראשית י"ח יב-ט"ו :

(יב) ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עֲדָה ואדני זָקֵן

(יג) ויאמר ה' (וכדברי רשב"ם שם: "ויאמר ה' – המלאך, גדול

שבהם") אֶל אַבְרָהָם לְמָה זֶה צַחֲקָה שָׂרָה לְאֹמֶר הָאֵף אֲמַנָּם אֲלֹד וְאֲנִי זָקֵנְתִּי: (יד) הִיפְלֵא מֵה' דָּבָר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן:

(טו) ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראת ויאמר לא כי צחקתי:

11. בראשית י"ח טז :

(טז) ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם: (יז) וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה:

12. בראשית י"ח כב :

(כב) ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עומד לפני ה':

13. רשב"ם (פס' טז):

"ויקמו משם האנשים – שנים מהם הלכו לסדום, כדכתיב 'ויבאו שני המלאכים סדומה', וגדול שבהם היה מדבר עם אברהם. וזה שכתוב בו 'וה' אמר המכסה אני' וגו', וכן 'ואברהם עודנו עומד לפני ה' – שני פסוקים אלו מדברים בשלישי".

14. רש"י:

"והלא לא הלך לעמוד לפניו, אלא הקב"ה בא אצלו ואמר לו 'זעקת סדום ועמורה כי רבה', והיה לו לכתוב 'וה' עודנו עומד לפני אברהם'?! אלא תיקון סופרים הוא זה (אשר הפכוהו ז"ל לכתוב כן)".

15. בראשית י"ח לג :

(לג) וילך ה' כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו:

16. בראשית י"ט, א :

ויבאו שני המלאכים סדמה בערב...

17. בראשית י"ח יג-יד :

"ויאמר ה' אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אֲמַנָּם אֲלֹד וְאֲנִי זָקֵנְתִּי. הִיפְלֵא מֵה' דָּבָר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן"

18. בראשית י"ח יז-כ :

(יז) וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה: (יח) ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ... (כ) ויאמר ה' זעקת סדם ועמורה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד:

19. בראשית י"ח יט :

(יט) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריי ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו: